

– POPULÄRVERSION –

Norrbottens livsmedelsstrategi Nära Mat

2016–2020

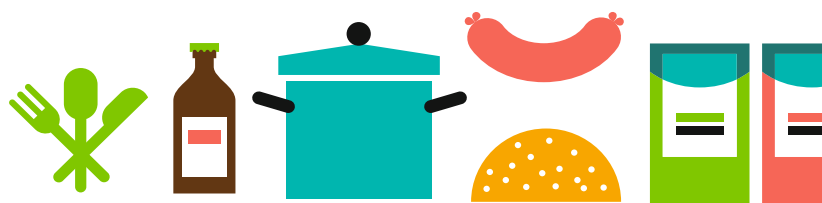
Mer
norrbottnisk
mat på
tallrikarna!

Det är som eljest i Norrbotten. **Å ena sidan** har vi en position på världskartan som är makalöst intressant. Att det odlas och bedrivs jordbruk på den här breddgraden är unikt i världen och tack vare de kalla vintrarna kan vi ha en renare produktion än många andra. Här finns också det vilda – renen, älgen, öringen och skogens bär. Maten från Norrbotten är riktigt bra.

Å andra sidan tillverkar vi alldeles för lite mat. För 20 år sen var länet självförsörjande till 50 procent. Idag är den förmågan nere på 20–25 procent. Förutsättningarna att producera mer mat finns, det vet vi. Och ju mer vi producerar av det som kommer från våra åkrar, trädgårdar, skogar, fjäll, älvar och hav, desto mer självförsörjande blir vi.

Vi behöver mer norrbottnisk mat på tallrikarna. För norrbottningarnas skull. För våra livsmedelsproducenters skull. Och för en bättre folkhälsa. Ja, helt enkelt för att samhällets utveckling ska vara hållbar. Därför har vi arbetat fram Norrbottens livsmedelsstrategi Nära Mat.

UTAN SAMARBETE KOMMER VI INGENSTANS

Visionen *Mer norrbottnisk mat på tallrikarna* nås genom att matproducenter, konsumenter och samhället kommer närmare varandra. Närhet skapas genom nyfikenhet. Strategin ska förstärka närheten och locka till nyfikenhet eftersom den omfamnar såväl samhällets behov som Norrbottens livsmedelsproduktion.

Arbetet gör vi steg för steg, i stort och i smått. Vi gör det med gemensamma krafter. Utan samarbete kommer vi ingenstans.

De viktigaste frågorna

För att förverkliga Norrbottens livsmedelsstrategi Nära Mat krävs resurser, hjärta och mod. Och att hela Norrbottens livsmedelskedja samt våra politiker, kommuner, myndigheter och handeln är intresserade av att integrera strategin i sin verksamhet.

Från hösten 2015 till våren 2016 har ett flertal seminarier, analyser och gruppdiskussioner genomförts med en bred uppslutning från hela livsmedelskedjan, politiker, tjänstemän och privata aktörer. Fem prioriterade utvecklingsområden har utkristalliserats och berörda parter har tagit på sig ansvaret för att de planerade åtgärderna genomförs inom angiven tidsram.

Här presenterar vi de *fem utvecklingsområden* som utgör grunden för Norrbottens livsmedelsstrategi samt några exempel på åtgärder. På naramat.nu kan du läsa mer om hela strategin, ännu fler förslag till åtgärder och vilka som ansvarar för att de olika åtgärderna genomförs.

#1: KUNSKAP OM HÅLLBAR MAT OCH FOLKHÄLSA

Det som avgör konsumentens dagliga matval är bland annat personens kunskap om matens innehåll och hur maten har producerats. Svenskproducerad mat är bland den absolut renaste i världen. Dessutom har norrbottensproducerad mat kanske den lägsta klimatpåverkan i världen.

Samtidigt har Norrbotten landets högsta insjuknande i hjärtinfarkt. Ungefär var tredje pojke i länet som går första året i gymnasiet har övervikt eller fetma, och läskkonsumtionen är hög. Det visar att insatserna för förändrade levnadsvanor behöver göras bland vuxna, men också att börja redan bland barnen. Därför är hälsosam kost utvald som en viktig pelare i länets livsmedelsstrategi.

Om 15 år är dagens femtonåringar 30 år och våra beslutsfattare. Unga människor är en av våra viktigaste målgrupper, och vi ska arbeta långsiktigt för att öka förståelsen mellan det livsavgörande sambandet mellan mat, hälsa och miljö.

DET HÄR
SKA VI
GÖRA!

#1: ÅTGÄRDER

- Flera evenemang för att öka kunskapen om hållbar mat bland konsumenterna.
- Sammanställa och tillgängliggöra nationell och internationell fakta om hållbar matproduktion.
- Aktivt sprida fakta om hållbar matproduktion till viktiga funktioner såsom politiker och skola.
- Bjuda in verksamma inom skolan till studiebesök för att öka kunskapen om modern matproduktion.
- Påverka kunskap, attityder och värderingar så att norrbottningar i högre grad följer Livsmedelsverkets rekommendationer för hälsosam mat.
- Öka kunskapen om hälsosamma matvanor bland hälso- och sjukvårdspersonal.

Foto: Mestphoto/Michael Erhardsson

#2: OFFENTLIGA AKTÖRER OCH OFFENTLIG UPPHANDLING

Offentliga aktörer har flera ansvarsområden som kan kopplas samman med de gröna näringarna för att bygga en hållbar samhällsutveckling och stärka matproduktionen i länet. Offentliga kök har samtidigt ett ansvar att servera den bästa och renaste maten. Lokal upphandling stärker de lokala ekonomierna och skapar mervärden för miljön och på landsbygden.

#2: ÅTGÄRDER

- Stärka kunskapen om offentlig upphandling bland lokala upphandlare, producenter och leverantörer.
- Minska matsvinnet på äldreboenden och skolor.
- Utveckla ett kretsloppssamarbete mellan kommuner och lokala jordbrukare.
- Inventera resurser och fastställa utvecklingsplaner för de gröna näringarna inom kommunerna.

#3: KONKURRENSKRAFTIG MATPRODUKTION OCH ENERGI- FÖRSÖRJNING

Norrbottens mat har många unika smaker och värden som ännu inte nått sin fulla potential. Det finns också ett ökat intresse för det lokalproducerade. Men den svenska matproduktionen är mitt i en ekonomisk utmaning och ska samtidigt möta klimatförändringar, global konkurrens och mattrender. Utveckling och spridning av moderna produktionsmetoder och marknadsföring behövs för att stärka produktionen. Den nära maten finns bara kvar om den även kan bedrivas ekonomiskt hållbart.

De gröna näringarna har mycket att bidra med till att Sverige blir klimatneutralt år 2050. I Norrbotten finns bland annat stora förnybara energi- och bränsleresurser som tillsammans med livsmedelssektorn kan användas till att utveckla modern hållbar matproduktion.

**DET HÄR
SKA VI
GÖRA!**

#3: ÅTGÄRDER

- Bilda ett branschråd för livsmedelsproducenter och förädlare.
- Stärka entreprenörskapet och ledarskapet inom livsmedelsbranschen.
- Anordna visningsresor för butikspersonal i större livsmedelsbutiker till producenter.
- Utveckla, marknadsföra och synliggöra samisk matproduktion.
- Skapa bättre förutsättningar för generations- och ägarskiften.
- Utveckla nya affärs- och finansieringsmodeller för matproducenter och matförädlare.
- Undersöka möjligheterna med att använda spillvärme till livsmedelsproduktion.
- Visa på möjligheter och öka intresset för sol- och biogasinvesteringar.
- Effektivisera energianvändningen inom livsmedelsföretag.

#4: KOMPETENSFÖRSÖRJNING

En viktig del i konkurrenskraften är kompetens. Odlingsförutsättningarna i Norrbotten är inte desamma som i resten av Sverige. Vi behöver se till att det finns användbar kunskap tillgänglig för att utveckla den moderna matproduktionen och locka nyföretagare.

Forskning, utbildning och innovation utgör grunden för ökad produktion och tillväxt, och skapar förutsättningar att möta framtida samhällsutmaningar. Fortsätter vi att tappa ungdomar från de gröna näringarna förlorar vi samtidigt kopplingen till våra traditioner och vår kunskap om hur Norrbottens unika matproduktion har tillkommit genom renskötsel, lantbruk och kustfiske.

#4: ÅTGÄRDER

- Utveckla Grans naturbruksgymnasium till Sveriges bästa naturbruksgymnasium.
- Stärka de gymnasiala hotell- och restaurangprogrammen samt befintliga lärlingsutbildningar.
- Starta en utbildning med fokus på samisk mat.
- Starta lärlingsutbildningar inom slakt och styckning av ren, samt kustfiske.
- Utveckla Agro Park till ett kompetens- och utvecklingscentrum med många ben att stå på.

#5: IDENTITET OCH STOLTHET

Svenska och internationella besökare är hänförliga över renen, löjrommen och hjortronen. Men Norrbotten har så mycket mer mat att erbjuda. Vi behöver bli bättre på att berätta storyn om allt det goda som växer här, att ta tillvara gamla mattraditioner och att krydda dem med lite nytt.

#5: ÅTGÄRDER

- Ta initiativ till att turistföretag, matproducenter och grossister närmar sig varandra för att gemensamt stärka Norrbottens matidentitet.
- Anordna återkommande lokala matevent för att stärka identiteten och stoltheten hos norrbottningar, matproducenter och turistföretag.

DET HÄR
SKA VI
GÖRA!

Så här ska

livsmedelsstrategin

förankras och åtgärderna

genomföras

För att arbetet ska gå framåt behövs en plan för att kommunicera, förankra och implementera strategin på bred front. Det behövs också en plan för att säkerställa att åtgärderna genomförs. Här har livsmedelsstrategins samverkansaktörer, det vill säga länsstyrelsen, landstinget, Norrbottens Kommuner och LRF, en viktig roll.

Samverkansaktörerna ska gemensamt eller via egna kanaler kommunicera strategin till berörda politiker och tjänstemän på läns- och kommun-nivå för att uppnå en bred förankring och acceptans externt och internt. Den politiska förankringen har stor betydelse för strategins genomförande och målpuffyllelse.

Samverkansaktörerna säkerställer också att livsmedelsstrategin får kopplingar till Regionala utvecklingsstrategin och att resurser tillsätts för att arbeta strategiskt med livsmedelsstrategin och sprida goda exempel.

STRATEGINS ÅTGÄRDER SKA FÖLJAS UPP

Samverkansaktörerna ansvarar för att en gång per år anordna ett uppföljningsmöte där åtgärder och mål följs upp, återkopplas och korrigeras vid behov. En dynamisk strategi med målstyrning och utvärdering håller frågan aktuell.

FORUM FÖR SAMVERKAN SKA SKAPAS

För att uppnå direkta samarbeten mellan olika näringsgrenar och mellan de olika leden i livsmedelskedjan anordnas varierande samverkansforum där möjligheter till personliga möten skapas och där nya relationer byggs och idéer formas.

MÖJLIGHETER TILL PROJEKTMEDEL SKA LYFTAS

De nyckelåtgärder som presenteras i livsmedelsstrategin bör i likhet med andra regionala strategier ligga till grund för prioritering av de projektmedel som finns i länet.

Resurser ska även finnas för att underlätta för aktörer att hitta finansiering till projekt kopplade till livsmedelsstrategin.

Norrbotten har unika och fantastiska förutsättningar för matproduktion med

råvaror från fjäll till hav. Behovet av en hållbar matproduktion och en hållbar samhällsutveckling ledde till att en regional livsmedelsstrategi initierades av länsstyrelsen, landstinget, Norrbottens Kommuner och LRF.

De viktigaste utvecklingsområdena för att uppnå visionen är utpekade och konkreta förslag på åtgärder är framtagna och förankrade. Livsmedelsstrategins yttre ramar sträcker sig till år 2020, men samtidigt är det ett levande dokument som revideras årligen. Arbetet med att stärka en hållbar matproduktion och matförädling i Norrbotten stannar alltså inte här. Vi välkomnar alla goda förslag och initiativ som leder till mer norrbottnisk mat på tallrikarna.

**MER
OM NÄRA
MAT!**

Webben: www.naramat.nu

Facebook: [Nära Mat: Norrbottens livsmedelsstrategi](#)

Instagram: [@nara_mat](#)